

PROŽÍVÁME DOBU, KDE SLOVO NEPLATÍ

Rozhovor s režisérem, pedagogem DAMU a lektorem semináře Dramatická postava Štěpánem Páclm

Nedávno byla vydána tvá disertační práce s názvem Slovo v prostoru. Jestli tomuto slovnímu spojení dobře rozumím, proč by divadelníci měli podle tebe hledat vizualizaci slova na jevišti?

Jde spíš o zhmotnění slova. Slovo totiž souvisí s hlasem, se zvukem, má určité zvukové kvality. Navíc hlas je i součástí hercova nástroje, těla. Když mluvíme, je úplně přirozené, že tím vyjadřujeme daleko víc, než jen informaci. Je s tím spojená i nějaká emoce, vychází to z nějaké představy. Každý to formuluje jinak a ve chvíli, kdy svou představu vkládá dobrý dramatik do svých slov, do grafického zápisu, je důležité se vracet k této pilotní představě. Propojit si to. Proč je tam zrovna toto slovo? Proč je to zrovna takto poskládané? Nejde jen racionálně vyprávět příběh, ale je třeba směřovat k prožitku, který pravděpodobně stál někde na začátku napsání hry. To potom vede ke spolu-prožitku celého jeviště i hlediště. Spíš by se má práce možná mohla jmenovat Zázitek ze slova. Aby divák měl zázitek z toho, co se na jevišti říká. Je to spojené opravdu se vším. Protože zázitek je spojený s celkovým hereckým prožíváním herce – jak tam stojí, co dělá, v jeho mimoslovním plánu. Myslím, že nyní prožíváme dobu, kde slovo neplatí. Skvělou ukázkou je projev nyní znovu jmenovaného premiéra. Jak mluví? Mluví špatně česky. Vlastně mluví hrubě, vulgárně, bez jakéhokoli respektu k tomu, co říká. Ale to není jen respekt k češtině, ale že nemá respekt k obsahu, nezáleží mu na tom, je mu to úplně jedno. Divadlo má příležitost znovu říkat, že záleží na tom, co a jak člověk říká.

Jsmo na přehlídce amatérského divadla. Jak zvládají amatéři oproti profesionálům pracovat se slovem v prostoru?

Ve chvíli, kdy je z inscenace zřejmý vnitřní zájem, tedy proč to děláme, je jedno, jak je to technicky udělané. Nadšení, chuť hrát a na jevišti i něco objevovat se poté projeví i na mluvním projevu. Aniž by třeba věděli, co dělají. Není to věcí jen techniky. Tedy zase – jde o souvislost s představou o sobě, o světě, o tom, co chci na jevišti hrát, jak mi na tom záleží a jak se za to dokážu postavit a rvát.

Máš tedy pocit, že tvá disertace je i pro amatéry?

Doufám, že snad může být inspirativní pro kohokoli. Snažím se vystihnout pro mě důležité momenty, které mi něco otevřely. Hodně to souvisí s tím, co mi otevřeli dobří herci, se kterými jsem se potkal. A zase jsme u toho, že to byli právě herci, kterým na něčem záleželo, něčemu se chtěli dopátrat.

Rád bych zpětně navázal na jednu tvou myšlenku. Mluvil jsi o vložení představy „dobrým“ dramatikem do slov, do textu. Milan Šotek o tobě na jaře prohlásil, že je tvá tvorba zhusta zaměřená na českou dramatiku. Provokativní otázka: Znamená to, že jsou čeští dramatici ve slově lepší než světovi?

Zahraniční dramatiku máme z druhé ruky. Už je tam překladatel, který tu více, tu méně ji dokáže převést do českého prostředí. Některé věci vůbec převést nejdou. Vždycky kus ztratíme, protože nikdy nevíme myšlenkovou a prožitkovou oblast, ze které to vycházelo. Protože ten námět je prostě cizí, z jiné krajiny. Pokud se chceme dozvědět něco o sobě, musíme sáhnout do české dramatiky. Ta vychází z toho, jací jsme, a reflektuje to. Možná by se dala oblast rozšířit na střední Evropu, asi to není jen Česko. Sem prostě

DS Vojan Libice nad Cidlinou / režie: Jaroslav Vondruška

Jaroslav Vondruška: Nevěsta k pohledání

DIVADLO DĚLÁM PADESÁT ROKŮ

Rozhovor s režisérem a scénografem Jaroslavem Vondruškou

Jak dlouho se věnujete režii, potažmo i scénografii, pod kterou jste podepsán u inscenace Nevěsta k pohledání?

Původně jsem chtěl hrát, ale okolnosti mě donutily k tomu, abych se věnoval i režii, protože nebyl nikdo další, kdo by se tomu chtěl věnovat. Divadlo dělám padesát roků. Od začátku, kdy jsme to před takřka padesáti lety dali v naší vesnici Libice nad Cidlinou dohromady, byla režie v podstatě na mě.

Za padesát let existence divadla Vojan tedy nebyl nikdo jiný, kdo by u vás režíroval?

Externě jsme párkrát spolupracovali s několika profesionály. V souboru byli i další, kteří se o režii pokoušeli, ale zpravidla jen jednu, dvě hry a pak od toho zase odešli. A zůstává to stále na mně.

Stejně tak je to i se scénografií?

Co se týče scénografie, bylo to taky od začátku tak, že co na té scéně je, si zpravidla vymyslel režisér. Scénografa jako takového jsme neměli.

Obsadil jste někdy sám sebe do některé z postav?

Ze začátku mockrát. Jenomže potom

jsem viděl, že není jednoduché stát na jevišti a zároveň režírovat, protože režisér sebe nevidí a nevidí ani, co se děje za jeho zády na jevišti. A tak jsem si řekl, že musím být jedno nebo druhé. A zůstal jsem dole.

Určitě ale někdy došlo k situaci, kdy byl potřeba zások...

Mockrát! V jedné pohádce jsem hrál dokonce už tři různé role.

Repertoárově se kromě pohádek orientujete jen na komedie, nebo jste si vyzkoušeli i dramata? Co vás osobně víc baví?

Gró našich inscenací jsou komedie. A potom představení pro děti. Dramata jsme si taky vyzkoušeli, ale pro mě je spíš ta komedie.

Kolik her zvládáte za sezónu naskoušet?

To je různé. Někdy máme třeba tři premiéry do roka, někdy žádnou.

Máte vlastní scénu se zázemím?

U nás je velice pěkný kulturní dům.

Jste častými účastníky divadelních přehlídek. Berete si názory porotců k srdci?

Kritiku si vyslechneme. Jsou to samozřejmě jiné oči, oči zkušené, takže si můžou všimnout věcí, které já už nevidím. Potom si proberu všechno, co říkali, řeknu si, na co se podívám, protože jsem to třeba i původně sám chtěl udělat, ale nedokázal jsem. A nebo si naopak řeknu, že jsem to nechtěl, a tak mě to nezajímá.

Adéla Červenková

SLABÝ TEXT PODRAZIL INSCENÁTORŮM NOHY

DS Vojan Libice nad Cidlinou přivezl do Volyně inscenaci komedie Nevěsta k pohledání. Sám autor a režisér Jaroslav Vondruška přiznává inspiraci francouzskými fraškami. Žánr frašky má (nejen) ve Francii dlouhou a bohatou tradici už od dob středověku a mistrně si ji osvojil v klasicismu Molière. Vrcholného rozkvětu a popularity dosáhla francouzská fraška v 19. století a dodnes je populární například Labichův Slaměný klobouk. K dokonalosti pak žánr přivedl ve svých salónních fraškách Georges Feydeau. Jeho komedie už znamenají přechod k tvaru, kterému dnes říkáme situační komedie. Feydeauovská fraška nachází četné napodobitele a jedním z nejznámějších je Claude Magnier, jinak též scénárista několika filmů Louise de Funése.

Právě jméno Magnier by nyní mělo mít naši pozornost. A to hlavně proto, že libická Nevěsta k pohledání je až na pár maličkostí a změněná jména postav totožná s jeho hrou Věno slečny Laury z roku 1959. Nutno dodat, že Věno nepatří k tomu nejlepšímu ani u Magniera, ani ve francouzské komediální divadelní literatuře vůbec. Text je po mém soudu přímo slabý.

Když přehlédnu širé úrodné lány francouzské komedie, přijde mi nesmírně líto, že inscenátoři sáhli po tak nedozrálém a trpkém plodu, a navíc si ho přisvojili a vydali za svůj. Vždyť hned vedle by sesbírali tak vyzrálé a chutné plodiny, které navíc při inscenování mohou divadelníky podržet, pomoci jim a usnadnit jim cestu k inscenaci, která by přesně ctěla pravidla žánru a jeho zákonitosti.

Tady bohužel chyběla jak režisérská přesnost, tak i herecká disciplína a energie, které situační komedie bezpodmínečně vyžaduje. Situace musí být přesně vystavěné, načasované a jako dobře promazaný stroj „zpřevodované“ a zahrané, aby vyzněl vtíp, situace měla kýžený účinek, divák se dobře bavil a představení odsýpalo. Nelze na začátku nasadit jedno tempo a vystačit si jím takřka neměnně po celou dobu. Pak hrozí, že ztratíme divákovu pozornost a v krajním případě ho začneme nudit. Není snadné poznat, kdy jedna situace končí, druhá začíná, kde je její vrchol a pointa vtípu. Vše zůstává pouze ve slovní rovině, což pro jeviště nestačí, ba je dokonce smrtící.

Ano, temporytmus musí mít jak inscenace jako celek, tak její jednotlivé situace. Jak už je napsáno výše, ony ty situace v textu nejsou napsané tak bravurně, takže hrozí v každém okamžiku podrazit inscenátorům nohy a hodina odehraného času se divákům pocitově jeví jako hodiny dvě, tři...

K fungujícími jevištnímu tvaru je nezbytná i silná herecká energie, se kterou se bláznivé, trapné, směšné situace odehrají, a ještě jí zbyde dost pro diváky. Chvilími je taková životodárná energie pozorovatelná u představitelky Juliety Barbory Vaňkové a Jaroslava Brendla, který hraje pana Gautiéra.

Je asi zbytečné zabývat se jednotlivostmi, jako je práce s prostorem, jevištní mluva, scénografická a kostýmní složka a podobně, když hlavním úskalím představení Nevěsta k pohledání je inscenace sama jako celek a slabý text. Obávám se, že už na samém začátku neměli inscenátoři moc šancí tento text zkrotit a na jevišti na jeho základě vystavět přesnou situační komedii.

Martin Rumler

Bavila jsme se pěkně. Byly tam vtípné scénky. Odpočinula jsem si, odreagovala jsem se při tom. Nejvíc se mi líbil výkon toho mladého pána.

Michaela, Volyně

Mně se líbilo, jak to herci prováděli mimochodem, ne nacvičeně. A to vtom bylo nejkrásnější! Trávili asi hodiny a hodiny cvičením. Nejvíc se mi líbila služebná. Ale ten bohatý pán byl taky skvělý!

Karel, Volyně

Bylo to hezké! Líbila se mi ta zápletka, bavila jsem se. Ta Španělka mě tam překvapila, to bylo takové oživení.

Radka, Hořovice

Pro mě to mělo jiskru! Bavilo mě to, smála jsem se. Musím říct, že jsem sledovala herecké výkony a přišlo mi to super! Hlavní hrdina se mi strašně líbil.

Eliška, Praha

Upřímně? První polovinu jsem prospal a druhou propil.

Radek, Praha

Divadelní soubor v Procesu Praha / režie: Anežka Navrátilová, Petr Pochop

Divadelní soubor v Procesu Praha: Město má duše

JE TO PRO NÁS TAKOVÝ NOSTALGICKÝ REFRESH

Rozhovor s režisérkou Anežkou Navrátilovou a herci Luu Hrdou, Marianou Zabradníkovou a Milanem Kapišto Willingerem. Po společné domluvě vystupují v rozhovoru jako kolektivní postava.

Viděl jsem koláž různých příběhů.

Je to i koláž témat, nebo vnímáte v inscenaci jednotné téma?

Tím, že inscenace vznikla z improvizací, spíš do ní každý vnesl tu svou část. Během toho, kdy do ní každý vkládal nápady a vytvářel si vlastní postavu, začal se tam objevovat motiv samoty a zároveň samoty v městě přečpaném lidmi. Začalo se to nějak prolínat a pak jsme u každé postavy hledali, v čem ta samota spočívá. U každé je trochu jiná, má jiné vyústění.

Hrajete o tématu Prahy?

Spíš o každém velkém městě. Když jsme začali jezdit na festivaly, dělali jsme si legraci, že nevíme, jestli na malém městě vůbec někdo tenhle druh samoty dokáže pochopit. Ale pak jsme si řekli, že samota je univerzální, že ji může prožívat člověk i na malé vesnici. A doufám, že téma přenositelné je. Ale primárně představení vzniklo s myšlenkou velkoměsta.

Jste tedy všichni původem z Prahy?

Právě, že ne. Členové souboru jsou nejen z Prahy, ale i ze Semil, Zlína, Jilemnice, Znojma, Poličky. Myslím, že je soubor hodně různorodý, což tomu dává určité kouzlo. Fakt, že nyní všichni

bydlíme v Praze, ale každý máme úplně jinou profesi, tedy jsme strašně zajímavý mix osob, tomu dává určitou rozmanitost.

Jak váš soubor vznikl?

Celé to vzniklo tak, že Anežka s Petrem byli požádáni spolkem šermířů, aby pro něj realizovali herecký kurz. To bylo před devíti lety. Poté přišla postupná proměna. Šermíři odpadávali a přiváděli své kamarády, a ti zas své kamarády. Ale vlastně soubor nadále funguje jako herecký kurz, při kterém se účastníci něco učí a dokazují si to na tvorbě inscenace, která se poté reprizuje po mnoho dalších let. Což je docela zajímavá zkušenost. Navíc u této inscenace uplynulo již osm let od vzniku, kdy si každý svou postavu tvořil. A je zajímavé sledovat, jak během těch osmi let u každého proběhly nějaké změny, ať už se ke své postavě víc přibližuje, nebo se od ní oddaluje. Za těch osm let jsme měli premiéru již šestého kusu. Těch šest věcí máme na repertoáru.

Existujete tedy již poměrně dlouho. Proč jste se až nyní vydali na přehlídku?

Máme hodně členů souboru, tak je ko-

munikace někdy velmi složitá. Zároveň se členové i proměňují, takže to pro nás byl takový nostalgický refresh. Ale možná to teď budeme chtít na přehlídkách zkusit častěji. Začalo nás to bavit. Přičichli jsme k tomu a chceme víc. Je ale také fakt, že máme některé inscenace s velkou výpravou. Představená inscenace má jen plátno a dvě, tři světla. Jiné inscenace jsou i na kamion.

Sami píšete, že váš inscenační a žánrový rozstřel je dost široký. Přesto se chci zeptat: co vaše inscenace spojuje, co je vašim divadelním jazykem?

Myslím, že je spojuje ten kurz herectví. Svého času jsme dokonce mívali každý rok trochu jinak tematicky „hosený“ a právě z toho pak vylezla nová inscenace. Tím, že je to kurz herectví, měla by nás tvorba vždy posunout někam dál. To je to spojující. Nazkoušet různé věci, abychom se naučili jak improvizace, tak text. Také jsme vytvořili inscenaci na základě napsání vlastních textů. Prostě aby rozptýl byl co nejširší, abychom se co nejvíce naučili. Ale pokud mám dál přemýšlet o propojujícím základu, je to asi civilní herectví.

Jonáš Konývka

LÁSKA NEHEZKÁ

Je vždycky sympatické vidět, když nějaké divadlo usiluje o autorskou tvorbu a nespokojí se s interpretací převzatého textu. Je dvojnásob sympatické, když se takové divadlo v oné tvorbě pokouší o pojmenování nějakého současného životního pocitu, jak je to k vidění v inscenaci *Město má duše* pražského Divadelního souboru v *Procesu*. Tím nepříjemnější je, když se octnete v pozici porotce/recenzenta a napadají vás nad onou inscenací spíš nepříjemné otázky a neodbytné pochybnosti, jako se to – jak zkušenější čtenáři již patrně vytušili – stalo mně.

Předně je třeba říci, že rozumím, že inscenace vznikala metodou kolektivní tvorby a že taková metoda má svá specifika, která se nepochybně promítla do výsledného tvaru. Jenže co naplat: přes rameno jsem tvůrcům nekoukal a dohadovat se, co asi jak vzniklo, neumím a nechci, takže mi nezbyvá, než k výsledku přistoupit jako k hotovému dramatickému / divadelnímu tvaru.

Pokud jde o složku dramatickou, tedy „textovou“: *Město má duše* chce vyprávět jakousi mozaiku příběhů ze současné Prahy, mozaiku příběhů lidí, které spojuje osamělost a snad i jakási uzavřenost. Tento mozaikový způsob vyprávění bývá oblíbený v divadle, filmu i próze, ovšem jde o autorsky nesmírně náročnou disciplínu; není samozřejmě možné vznášet nějaké závazné požadavky, ale zpravidla bývá dobré, aby ty příběhy byly něčím poutavé, aby (když už se vyprávějí přerývané) měly nějaké průběžné pointy a zvraty a ideálně taky nějaké vyústění. Často se v podobných narativech jednotlivé příběhové linie v určitou chvíli protnou a setkávají – poučit se v tomto ohledu lze všude možně, viz třeba filmovou *Magnolii*, řadu her německého dramatika Rolanda Schimmelpfenniga (v čele se známou *Arabskou nocí*), ale třeba i takové *Kushnerovy Anděle v Americe*.

Ve *Městě* je ono protínání jen matné (některé postavy se tak trochu znají), bez přímého vlivu na dění – a celek tak ve výsledku působí jako náhodně vybraný shluk, jako promixované etudy spíš než promyšlená konstrukce s jednotlícím tahem. Stavět promyšlenou konstrukci samo sebou není povinné, ale popravdě řečeno: podobně nejistý jsem si i obsahem jednotlivých mikropříběhů. Pochopil-li jsem anotaci správně, máme si jako diváci uvědomit, že nic nevíme o lidech, v jejichž blízkosti žijeme, a o jejich příbězích. Na jevišti se nám ale předestírají dílem banální konstatování lidských povah (příčemž důchodce, který trpí tím, že na něj nikdo nemá čas, a tak všechny buzeruje a ke všemu volá policii, mi připadá skoro na hraně ageistického stereotypu) a zcela všedních příběhů, dílem se naopak určitým postavám přiházejí události poněkud za vlasy přitažené (romance německé turistky a pražského revizora je jak z *Lásky nebeské*, dalšího výrazného mozaikového narativu, jen tedy bohužel poněkud hůře napsaná).

Divadelně se k tomu navíc přidává neujasněnost výrazových prostředků (jsou-li kostýmy zvoleny takto realistické a jsou-li hmotné i některé rekvizity, proč se nutit do takového množství retardující pantomimy?) a herectví, které v mnoha případech staví poněkud více na povšechné expresi a poněkud méně na konkrétním jednání v situaci, než by bylo zdravé. Výsledkem je inscenace, která přes základní sympatie k odvážnému pokusu, jistě upřímné snaze a konec konců i k občasným podařeným humorným momentům budí – bohužel – nemálo diváckých rozpaků. Alespoň tedy u tohoto konkrétního diváka.

Michal Zahálka

Moc mě to neoslovilo. Přišlo mi to spíše jako študýrka z dramaťáčku. Asi jsem to nepochopila, nebo jsem na to už stará.

Vladka, Tanvald

Představení bylo hezké, bylo to takové, že se člověk nad tím dost zamyslel a bylo to moc hezky udělané.

Milada, Praha

Prostě to bylo zajímavé. Zajímavý pohled na sousedské vztahy, na soužití lidí vedle sebe. Konec mě překvapil, že to vlastně nijak nedopadlo. Hezké. Ze života.

Martina, Volyně

Mně se představení líbilo. Z některých věcí jsem byla zmatená, úplně jsem nevěděla, co tím chtěli říct. Ale závěr se mě dotknul. Takže momentálně jsem na takové své vlně. Byl úžasný. Myslím, že myšlenka závěru byla, že člověk nemůže neustále čekat na něco, že se stane. Protože pak se může přesně stát něco, že už vám to zabránil udělat to, co jste vždycky chtěli.

Lenka, Praha

CHTĚL JSEM UDĚLAT HOROR

Rozhovor s autorem textu, hudby a režisérem Zdeňkem Hilbertem

Bojíte se pekla?

Teď už jsem našťastí takový vyrovnanější.

Proč zrovna peklo?

Není to moc sofistikované. Chtěl jsem si napsat jinou muziku po středověku nebo Mauglím. Chtěl jsem udělat horor, tak jsem procházel všechny možné texty, které jsem našel a dluho jsem na nic nemohl přijít. Přemýšlel jsem o Kytici, o Faustovi. Pak jsem našel Danteho a začel jsem se. A musím říct, že čím víc jsem to četl, tím víc jsem tomu propadal. Je to strašně nadčasová záležitost. 500 let staré dílo a jsou v něm věty, které dodnes platí bezesbýtku. Pohltilo mě to.

Horory vás fascinují?

Ani ne, nejsem fanoušek hororů, ale hudebně jsem si to chtěl vyzkoušet.

Jste autorem hudby, autorem textu, režisérem i hlavním protagonistou. Neměl jste strach, že nad inscenací ztratíte kontrolu, když budete režírovat z jeviště?

Takhle jsem to neplánoval, hlavní roli měl hrát Ondřej Buchta z Divadla Stodola z Jiříkovic. Nakonec se nám to nepodařilo dotáhnout do konce, takže jsem to vzal, aby se zkoušení dokončilo. Ale dopředu bych se do ní nehrnul.

Hudbu jsem si chtěl napsat a režie na mě zbyla bohužel taky. Byl bych radši, kdyby to nastudoval někdo jiný.

Na inscenaci se nepodílelo jen váš domovský Dostavník Přerov.

Přesně tak, je to projekt dvou souborů. Dostavníku a zmíněného Divadla Stodola z Jiříkovic. Přišlo odtud tolik talentovaných lidí, že je to regulérní dílo dvou divadelních souborů. Proto to tak i uvádíme v programu.

Máte blízko k muzikálu, inspiroval jste se třeba nějakým?

Neřekl bych. Motivoval mě hlavně ten text. A rocková muzika, protože jsem rocker a rock u mě najdete všude. I když jsem dělal středověk nebo antiku, stejně to bylo rockové. I Inferno bylo ve finále rockové, i když to měla být symfonická hudba. Přiznám se, že třeba české muzikály 90. let mě minuly. Moc jsem jich neviděl. Viděl jsem v Londýně Fantoma opery a z představení jsem šel našťvaný.

Našťvaný?

Ano, na to, jak něco dokáže být tak dokonalé a fantastické a my nemáme šanci se k tomu ani přiblížit.

Kdybyste měl představit Divadlo Dostavník někomu, kdo vás nezná,

co byste mu řekl?

Už nějakých čtyřicet osm let děláme hudební divadlo. Dokonce hudební komedie. Poslední dobou je složitější dělat hudební divadlo, protože do divadelního důchodu nám odcházejí matadoři, skvělí zpěváci a ti mladí, kteří by uměli nejen hrát, ale i zpívat nechodí. Alespoň v Přerově. Pokud někdo nějaké máte, pošlete je do Přerova. Zmenšuje se nám soubor a těžko říct, jestli budeme dál pokračovat v tradici hudebního divadla. Když přijde nový uchazeč, má si připravit i jednu písničku. Často přijdou bez ní s tím, že nezpívají a ani to nechtějí zkusit.

Co dalšího hrajete?

Když začínal Dostavník, bylo pravidlo, že každý rok se uvede jedna premiéra, hrála se rok a pak skončila a nastudovala se nová hra. Takže na repertoáru byla vždycky jen jedna hra. Teď už se to mírně mění a nyní máme v programu hru Čtyři vraždy stačí... podle legendární filmové komiksové komedie a gangsterky Čtyři vraždy stačí, drahoušku. Komedie se od nás prostě čekají, i když v téhle bohužel nejsou písničky. A hrajeme ještě hořkou komedii Honzo vstávej, ve které se zpívá. Tu už ale, řekl bych, dohráváme a co nevidět nás čeká derniéra.

Martin Rumler

PEKELNÉ LEPORELO

Hra Inferno aneb Konec legrace vznikla ve společném nastudování Divadla Dostavník Přerov a Divadla Stodola Jiříkovice. Autorem ambiciózního projektu je režisér inscenace Zdeněk Hilbert. Napsal libreto i texty písní, složil hudbu a herecky nastudoval hlavní dvojroli (Ego, Alter Ego). To vše vcelku věrně na námět Pekla, první ze tří částí Danteho Božské komedie. Jen dvojici Dante – Vergilius nahradil dvojicí Ego – Alter Ego a tím akcentoval latentní vnitřní konflikt svobodně se rozhodujícího člověka, každého jednoho z nás. První dvě třetiny inscenace se velmi pečlivě věnují sugestivnímu líčení devíti kruhů pekla. Jde o líčení velmi popisné a na můj vkus zbytečně doslovné. Jednotlivé kruhy pekla jsou pečlivě jevištně vyobrazeny, nejsou ovšem nijak interpretovány. Jde o popis bez osobitého výkladu, prozrazujícího názor či postoj inscenátorů. Konkrétní interpretace se dostavuje až ve scéně Odpuštění v poslední třetině hry a vede k apelu na naši vlastní zodpovědnost za svůj život a jeho morální krédo. Člověk sám sobě Bohem. První dvě třetiny hry připomínají svou ilustrativností pekelnou variaci na dětské lepoporelo. Pokud chci na inscenaci nahlížet jako na moderní hudební divadlo (řekněme na muzikál), je její popisnost problematická. Pokud inscenaci hodnotím jako pokus o renezanci středověkého mystéria, je doslovná ilustrace součástí přirozené genetické výbavy. Osobně mám s doslovností na jevišti skutečně problém. Opatrně smířlivý tón nevolím proto, že bych chtěl pykat v šestém kruhu pekla za své pokrytectví, nýbrž proto, že jinak jde o inscenaci ve zvolených vyjadřovacích prostředcích stylově a žánrově čistou.

Oceňuji, že se režisér Zdeněk Hilbert nebojí na divadle vyjadřovat obrazem více nežli slovem a cením si toho, že se odváží tzv. velkého gesta. I patos je legitimní vyjadřovací prostředek, jen se s ním musí umět dobře nakládat. A to se z větší části dělo. Totéž platí i o scénografii, která disponovala působivou plasticitou i funkčností. Objekt plný žebříků a štaflí byl sestaven tak, že mohl evokovat mnohačetné čertovské rohy stejně jako biskupskou mitru či bránu do pekla. Dominantou objektu byl velký rám, opět nesoucí různé vzájemně se nepopírající významy (odraz v zrcadle; svět za zrcadlem - můj vnitřní svět; rám obrazu zobrazujícího svět; okno do světa a okno ke skoku sebevraha...). Promyšlenost vykazovalo rovněž světelné řešení (Miroslav Plachý).

Choreografie se v jednotlivých prvcích pohybové stylizace poněkud opakovala – vztyčování rukou, trhavé pohyby nahoru a dolů, zmítání a vymítání – nicméně i to neslo svůj význam ve spojitosti s opakujícími se momenty jednotlivých kruhů pekla. Jen těm synchronním pasážím by slušela skutečná (tentokrát klidně doslovná) synchronizace.

Zdvojení ústřední postavy ve výkonu jediného herce má své přednosti i nedostatky. Lépe funguje Ego a Alter Ego, dokud nesleze ze svého umístění v rámu, dokud dění pod sebou jen sleduje a komentuje. V interakci s aktéry obrazů dole v pekle je najednou střídání pozice Ega s pozicí Alter Ega málo přehledné a situačně velmi limitované. Na začátku a na konci hry hovoří ústřední (dvoj) postava veršem, je bližší Danteho předloze. Při scénách v pekle se její jazyk proměňuje ve zcela civilní, nepoetický. Myslím, že je to škoda. Verš a vyšší jazyková stylizace lépe koresponduje s celkovým stylovým nastavením inscenace. Co jsem příliš nepochopil, je užití Smetanovy skladby Vltava na samém začátku a v samém závěru hry. Jediné, čím jsem si jist, je to, že její užití není míněno ironicky. Má to být český akcent, snaha lokalizovat téma inscenace v naší geopolitické oblasti? Nebo to má dokonce evokovat pocit, že Vltava je bájnou řekou Styx a že Češi jsou už jednou nohou v Tartaru?

Chyběli mi tam čerti.

Jirka, Brno

Desátý kruh pekla vytvořilo divadlo v hledišti.

David, Rožnov pod Radhoštěm

Bylo to infernální. Bylo to pro mě pocitově podobné tomu, když jsem četla Dantovo Peklo, měla jsem z toho velmi podobný dojem. Úplně mi to navodilo to, co jsem zažívala při čtení té knihy. Ocenila jsem dobrou práci s technikou, která se v amatérském divadle zas tak často nevidí.

Vendula, Praha

Nejlepší byl usilovný dětský pláč.

Pavel, Slavičín

Vizuálně bezpochyby opulentní.

Josef Jan, Česká Třebová

Bylo to velmi obrazové, bohužel jsem někdy nerozuměl tomu, co říkají. A asi ani netuším, co tím chtěli říct.

Jan, Strakonice

Na závěr své recenze bych rád vzkázal mamince, která se rozhodla sdílet tento divadelní zážitek i se svým docela malým dítětem, že to není vhodné. Všechno, co má v názvu peklo, nemusí být nutně pohádka. On totiž dětský pláč dokáže nepěkně rušit ostatní diváky i herce na jevišti. Nemluvte o tom, že dává hře nové významy. Chvilí jsem si málem myslel, že jsou inscenátoři natolik suroví ve své sugestivitě, že nechali pomocí reproduktorů zaznívat z krvavé řeky střežené kentaury společně se skřeky násilníků i dětský pláč.

Inscenovat takhle náročnou látku prostředky hudebního divadla není (s výjimkou profesionálních operních souborů) běžné a vyžaduje to pořádnou dávku odhodlání, přesvědčení i kuráže. Díky za to.

Luděk Horký

ROZHOVOR

...dokončení ze strany 1

patříme a tady se společná témata dějí a jsou pořád ve vzduchu.

Od ledna 2019 nastupuješ jako kmenový režisér nového uměleckého šéfa Milana Šotka v Národním divadle Brno. Na co se těšíš?

Těším se na setkání pro mě ještě s neznámým hereckým souborem, který nyní postupně poznávám v rámci představení, na která s Milanem jezdíme. Těším se na prostor Mahenova divadla, protože mi přijde jako velmi příjemný a pro činohru velmi vhodný. A těším se na diváky. Z toho, co jsem zažil, mají to divadlo rádi. Ať už se inscenacím daří, nebo ne. Pokaždé mi přišlo, že je to přijetí velmi vstřícné a že tam probíhá velmi vřelý dialog, který souvisí asi spíše s nějakou otevřeností a vůbec chutí do divadla chodit.

Jonáš Konývka

FOTOTELEGRAFICKY Z BOUŘE

PROGRAM

Pondělí 2. července 2018

Město Volyně, 10.30 – 12.00 (doprovodný program) - Komentovaná prohlídka města Volyně – 1. okruh

Na Nové, 14.00 – 16.10

Divadýlko Na dlani Mladá Boleslav / režie: Petr Matoušek

Petr Matoušek: Všichni jsme herci... aneb Co by kdyby

Město Volyně, 16.30 – 18.00 (doprovodný program) - Komentovaná prohlídka města Volyně – 2. okruh

Kino, 21.30 – 22.55

DS D6K Holešov / režie: Konrád Popel
Alois a Vilém Mrštíkovi: Maryša

Na Nové, 19.00 – 20.20

Divadlo Máj Praha / režie: Jaroslav Kodeš
Gabriela Preissová: Její pastorkyňa

Na Nové, 23.30 – 01.30

Diskuse (Všichni jsme herci... aneb Co by kdyby, Maryša, Její pastorkyňa)

Úterý 3. července 2018

Kino, 14.00 – 15.15

DS AMADIS Brno / režie: Tomáš Hradil
Jim Cartwright: Dva

Na Nové, 16.00 – 17.20 a 20.30 – 21.50

Divadelní studio „V“ Brno / režie: Adam Doležal
Jordi Galcerán: Grönholmova metoda

Na Nové, 19.30 – 20.05

Třetí věk Louny / režie: Renata Vordová
Renata Vordová, Třetí věk Louny: Analéma

Kino, 22.30 – 23.50 (doprovodný program)

DIVADLO (bez záruky) PRAHA / režie: Michal Šesták
Mark O'Rowe: Made in China

Na Nové, 22.30 – 23.50

Diskuse (Dva, Analéma)

Zpravodaj XXVII. celostátní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně 2018.
Redakce: Adéla Červenková, Martin Rumler,
Jonáš Konývka, David Slížek. Vydává
Volyňská kultura. Náklad 100 výtisků.

MINISTERSTVO
KULTURY

Jihočeský kraj

nipos
artama

